



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 7007/2021
03.12.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Драгане Миросављевић, Зорана Хаџића, Весне Субић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Јелена Вуксановић, адвокат из ..., против тужене „UniCredit Bank Србија“ А.Д. Београд, чији је пуномоћник Младен Аврамовић, адвокат из ..., ради утврђења и чинидбе, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 10659/19 од 03.09.2020. године, у седници одржаној дана 03.12.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене, изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж 10659/19 од 03.09.2020. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ: пресуда Вишег суда у Београду Гж 10659/19 од 03.09.2020. године и пресуда Првог основног суда у Београду П 1222/2019 од 24.04.2019. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован, тужбени захтев тужиоца за утврђење ништавости одредбе члана 9. став 1. тачка 1. уговора о готовинском кредиту број .. од 25.01.2016. године, закљученог између парничних странака, а која гласи: „Корисник кредита се обавезује да плати банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 3,5% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара“ и обавезивање тужене да тужиоцу на име стицања без основа исплати износ од 7.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 25.01.2016. године па до исплате, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженој накнади трошкове целог поступка у износу од 45.000,00 динара, у року од осам дана од дана пријема пресуде.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 1222/2019 од 24.04.2019. године, ставом првим изреке, утврђено је да је апсолутно ништава одредба члана 9. став 1. тачка 1. уговора о готовинском кредиту број ... од 25.01.2016. године, закљученог између парничних странака, а која гласи: „Корисник кредита се обавезује да плати банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 3,5% од износа одобреног кредита, односно минимум 1.600,00 динара“. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име стицања без основа услед неосноване наплате

провизије на име фиксне једнократне накнаде за обраду кредитног захтева исплати износ од 7.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 25.01.2016. године па до исплате. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.800,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде, па до исплате.

Виши суд у Београду је, пресудом Гж 10659/19 од 03.09.2020. године, ставом првим изреке, одбио као неосновану жалбу тужене и потврдио пресуду Првог основног суда у Београду П 1222/2019 од 24.04.2019. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију због погрешне примене материјалног права и предложила одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. Закона о парничном поступку.

По оцени Врховног касационог суда, испуњени су услови за одлучивање о посебној ревизији тужене, ради уједначавања судске праксе, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 18/20), па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане пресуде, на основу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку и нашао да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, на основу понуде банке уручене тужиоцу, као клијенту, у којој је у тачки 3.3 наведена врста и висина свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, између осталог, минимална накнада за обраду кредитног захтева 3,50% - 7.000,00 динара фиксно, парничне странке су закључиле уговор о готовинском кредиту број .. од 25.01.2016. године. Чланом 9. став 1. тачка 1. тог уговора, корисник кредита се обавезао да плати банци фиксну једнократну накнаду за обраду кредитног захтева од 3,5% од износа одобреног кредита, који износ је банка тужиоцу и наплатила.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да је предметна одредба уговора о кредиту ништава, на основу одредбе члана 46. Закона о облигационим односима, у вези са чланом 11. (начело равноправности странака у облигационом односу) и 12. (начело савесности и поштења) истог закона, јер спорном одредбом уговора није прецизирано који су то стварни трошкови кредита и због чега се везују за износ кредита, па је тужиоцу непознат механизам по коме се добија висина тих трошкова, а што га доводи у неравноправан положај у односу на тужену. Због тога, по мишљењу нижестепених судова, тужилац има право на враћање новчаног износа наплаћеног по основу ништаве одредбе, на основу одредбе члана 104. став 1. и 3. у вези члана 210. и 214. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови погрешно применили материјално право.

На основу одредбе члана 103. став 1. Закона о облигационим односима, уговор је ништав ако је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима, ако циљ повређеног правила и закон не упућују на нешто друго. Уговор је ништав и када је предмет обавезе немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, на основу одредбе члана 47. истог закона.

Закон о банкама, у одредби члана 43. прописује могућност јединственог начина обрачуна и објављивања трошкова, камата и накнада банкарских услуга и то нарочито по основу депозитних и кредитних послова, а то право банке је регулисано и подзаконским актима и то: Одлуком о условима и начину обрачуна ефективне каматне стопе и изгледу и садржини обрасца који се уручује кориснику („Службени гласник РС“ бр. 65/11), донетом на основу Закона о заштити корисника финансијских услуга („Службени гласник РС“ бр. 36/11 и 39/14), у примени од 05.12.2011. године.

Одредбом члана 17. став 1. Закона о заштити корисника финансијских услуга, прописано је да су банка и давалац лизинга дужни да кориснику пружи информације и одговарајућа објашњења о условима који се односе на уговор о депозиту, кредиту или лизингу, уговор о дозвољеном прекорачењу рачуна, односно уговор о издавању и коришћењу кредитне картице за које показује интересовање (у даљем тексту: понуда), на начин који ће кориснику омогућити да упореди понуде различитих давалаца истих услуга и процени да ли ови услови одговарају његовим потребама и финансијској ситуацији, али који корисника ниједног тренутка неће довести у заблуду. Сагласно ставу 4. истог закона, понуда се исписује на прописаном обрасцу, на папиру или другом трајном носачу податка и поред осталог садржи ефективну каматну стопу и укупан износ који корисник треба да плати, односно који треба да му се исплати, а приказан је на репрезентативном примеру у коме су назначени сви елементи на основу којих је тај износ обрачунат (тачка 8.), као и врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, уз одређење да ли су фиксни или променљиви, а ако су променљиви, периоде у којима ће се мењати и начин измене (тачка 10.).

На основу изложеног, следи да банка има право на наплату трошкова и накнада банкарских услуга насталих у вези са реализацијом кредита, под условом да је у предуговорној фази информисала корисника кредита о врсти и висини свих накнада и других трошкова који падају на његов терет, понудом која је то садржала.

У конкретном случају, понуда достављена тужиоцу поводом закључења предметног уговора садржи врсту и висину свих накнада и других трошкова који падају на терет корисника кредита, па тако и податак о једнократној накнади за обраду кредитног захтева у износу од 7.000,00 динара, који је тужиоцу и наплаћен при закључењу предметног уговора. Пошто је тужилац, садржином наведене понуде, у предуговорној фази обавештен о врсти и висини накнаде која пада на његов терет, то банка није била дужна да доказује структуру нити стварне трошкове ове накнаде, нити је таква уговорна одредба неодређена, у смислу одредбе члана 46. Закона о облигационим односима у вези одредбе члана 8. и 19. став 1. тачка 12. Закона о

заштити корисника финансијских услуга. То значи да предметна уговорна одредба није ништава, па је тужбени захтев тужиоца којим тражи враћање наплаћеног износа на односу те одредбе, са припадајућом каматом, неоснован, на основу одредбе члана 104. став 1. и 214. Закона о облигационим односима, у вези одредбе члана 103. став 1. истог закона.

Тужена је успела у поступку по ревизији па јој, на основу одредбе члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. Закона о парничном поступку, припадају трошкови целог поступка. Износ ових трошкова одмерен је према опредељеном захтеву и то: на име заступања од стране пуномоћника адвоката, за састав једног поднеска у износу од 6.000,00 динара, заступање на два одржана рочишта за главну расправу у износима од по 7.500,00 динара, састав жалбе и ревизије у износима од по 12.000,00 динара, према Адвокатској тарифи важећој у време пресуђења. Трошкови судских такси туженој нису признати, јер нису опредељени.

На основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**